

Handläggare
Maria Allerstam

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet inom Lunds kommun 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsgivarutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att godkänna årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2023, samt

att för kännedom anmäla ärendet till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete är en avgörande faktor för att säkerställa en god och hälsosam arbetsmiljö. Varje år genomförs en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet inom Lunds kommun. Uppföljningen består av ett antal frågor utifrån Arbetsmiljöverkets föreskrifter för Systematiskt arbetsmiljöarbete (2001:1) samt Organisatorisk och social arbetsmiljö (2015:4) som besvaras på arbetsplatsnivå. För eventuella brister i det systematiska arbetsmiljöarbetet ska en handlingsplan med åtgärder upprättas.

Det kommungemensamma resultatet av uppföljningen 2023 visar på ett fortsatt gott systematiskt arbetsmiljöarbete. Sammantaget är resultatet bättre än föregående år. För att fortsätta utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet under 2024 kommer arbetet som påbörjats att fortsätta utvecklas och implementeras. Det handlar bland annat om fortsatt implementering av de anvisningar för arbetsmiljöansvar och fördelning av arbetsmiljöuppgifter som kommunstyrelsen antog i januari 2023. Rutin för systematiskt arbetsmiljöarbete samt rutin för rapportering och hantering av tillbud och arbetsskador kommer att färdigställas och implementeras.

Underlag för beslutet

- Tjänsteskrivelse kommunkontoret 2024-04-03 Årlig uppföljning

av det systematiska arbetsmiljöarbetet inom Lunds kommun 2023

- Årlig uppföljning SAM 2023 (andel, jämfört med 2022)
- Protokollsutdrag med bilagor SN 2023-12-06 § 99 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet serviceförvaltningen 2023
- Protokollsutdrag med bilagor VOO 2023-12-13 § 147 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2023
- Protokollsutdrag med bilagor BSN 2023-12-21 § 157 Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2023 samt handlingsplan för 2024
- Protokollsutdrag med bilagor RH 2023-12-19 § 94 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) 2023
- Protokollsutdrag med bilagor MN 2023-12-14 § 102 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) inom Lunds kommun 2023 – miljöförvaltningen
- Protokollsutdrag med bilagor TN 2023-12-20 § 185 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2023
- Protokollsutdrag med bilagor BN 2021-12-07 § 158 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2023 - SAM-enkäten
- Protokollsutdrag med bilagor KU 2023-12-14 § 102 Uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete 2023 samt fastställande av handlingsplan för 2024
- Protokollsutdrag med bilagor ASN 2023-12-13 § 211 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet – arbetsmarknads- och socialförvaltningen 2023
- Protokollsutdrag med bilagor UN 2023-12-13 § 158 Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2023 samt handlingsplan 2024
- Protokollsutdrag med bilagor KS 2024-01-17 § Årlig uppföljning för SAM för kommunstyrelsen 2023 och handlingsplan för 2024

Ärendet

Bakgrund

Genomförda kommungemensamma åtgärder efter 2022 års uppföljning Uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) inom Lunds kommun för 2022 resulterade i följande kommungemensamma åtgärder.

- *Fortsatta insatser för en ökad rapportering av de tillbud som sker.*

Efter den nationella inspektion av det systematiska arbetsmiljöarbetet som Arbetsmiljöverket genomförde i politikerstyrda organisationer under 2021-2022, omformulerades två av frågorna om tillbudsrapportering i SAM-uppföljningen 2023 för att bättre kunna fånga den påstådda underrapportering av tillbud som Arbetsmiljöverket tyckte sig kunna se. En partsgemensam arbetsgrupp fick i uppdrag att analysera de bakomliggande orsakerna och ta fram förslag på åtgärder som bedömdes kunna öka rapporteringen av de tillbud som sker i våra verksamheter. Denna åtgärdsplan innehåller bland annat en rutin för rapportering och hantering av tillbud och arbetsskador, ett APT-material (som ska ge stöd i dialogen om vad ett tillbud kan vara samt kring vikten av att rapportera dem) samt ett utökat kapitel om tillbudsrapportering i Grundläggande arbetsmiljöutbildning (GRAM) för chefer och skyddsombud. Detta arbete kommer fortsätta under 2024.

- *Partsgemensamma insatser för att öka andelen enheter med lokalt skyddsombud.*

Skyddsombud har med sin kunskap om arbetsplatsen, närhet till chef och kollegor samt intresse för arbetsmiljöfrågor en viktig roll på arbetsplatsen. Parterna behöver arbeta tillsammans för att väcka intresse för uppdraget och underlätta tillsättning av lokala skyddsombud. Ett arbete med att ta fram en modell för att marknadsföra uppdraget som skyddsombud har genomförts under 2023.

Hur skyddsombud utses regleras i Arbetsmiljölagen. Arbetsgivaren kan inte utse skyddsombud, utan det gör i första hand fackförbunden. Det finns också möjlighet för medarbetarna att utse skyddsombud. Kommunkontoret ser det som önskvärt att tillsammans med de fackliga organisationerna entusiasmera medarbetare så att de vill ta på sig uppdraget och kan utses av sin fackliga organisation.

- *Genomföra förebyggande insatser mot kränkande särbehandling.*

Under 2023 har det tagits fram ett nytt dialogmaterial som är tänkt att användas på arbetsplatsträffar i syfte att förebygga uppkomsten av kränkande särbehandling. Arbetet kommer fortsätta under 2024 med att se över den rutin som finns för hantering av kränkande särbehandling och trakasserier på arbetsplatsen, så att den även innefattar det förebyggande arbetet.

- *Öka kunskapen om hur prioritering av arbetsuppgifter görs om tiden inte räcker till.*

En rutin för prioritering av arbetsuppgifter när tiden inte räcker till har tagits fram och kommer att implementeras under 2024. Då kommer även ett processtöd för att ta fram prioriteringslistor (samt mallar för dessa) i förvaltningarnas skyddskommittéer att arbetas fram.

Föredragning

Totalt 500 svar har inkommit för SAM-uppföljningen 2023, vilket motsvarar 98 procent av kommunens arbetsplatser. Resultatet går till största delen att jämföra med föregående års uppföljning. Två frågor kring samordningsansvaret och en fråga om uppföljning av genomförda åtgärder är tillagda i årets uppföljning. Två frågor om det förebyggande arbetet, en fråga om medarbetares kunskap samt två av frågorna gällande tillbudsrapportering har omformulerats för att förtydliga innebörden i dem.

Uppföljningen 2023 visar att mycket av det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar bra, precis som tidigare år. Arbetet är en naturlig del i den dagliga verksamheten, rutiner följs och fungerar i praktiken och medarbetare och skyddsombud ges möjlighet att vara delaktiga i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Medarbetarsamtal och arbetsplatsträffar (APT) genomförs enligt samverkansavtalet.

Precis som tidigare år visar uppföljningen att medarbetarna har god kännedom kring eventuella risker i arbetet. Orsakerna till arbetsskador och tillbud utreds och åtgärdas samt företagshälsovården används i det systematiska arbetsmiljöarbetet när så behövs. Två frågor om tillbudsrapportering har omformulerats till årets SAM-uppföljning för att bättre kunna fånga den underrapportering av tillbud som Arbetsmiljöverket ansåg fanns i våra verksamheter. I kommentarerna som enheterna lämnat till dessa frågor kan man utläsa att det finns en viss osäkerhet kring vad tillbud är och vad som därmed ska rapporteras. Det resoneras även kring om det sker händelser som har normaliserats, det vill säga blivit en del av arbetsvardagen och därmed inte rapporteras som tillbud. Den rutin för rapportering och hantering av tillbud och arbetsskador som kommer att färdigställas och implementeras under 2024, kommer att vara ett stöd i det här arbetet. Ett APT-material kommer också tas fram för att ge stöd till en strukturerad dialog kring tillbud och arbetsskador på arbetsplatsen.

SAM-uppföljningen 2023 visar vidare att arbetsplatserna har blivit ännu bättre på att genomföra riskbedömningar och upprätta handlingsplaner för förebyggande åtgärder. Kommentarer till svaren anger att de själva gör bedömningen att de kan bli bättre på att undersöka arbetsmiljön samt följa upp de genomförda åtgärderna. Rutin för systematiskt arbetsmiljöarbete som kommer att implementeras under 2024 kommer att vara ett stöd i detta arbete.

Arbete pågår för att tydliggöra samordningsansvaret inom ramen för morgondagens arbetsplats. Under 2024 kommer grundläggande arbetsmiljöutbildning (GRAM) revideras för att ge samordningsansvaret ett större utrymme. Detta för att öka kunskapen och bidra till implementeringen av *Anvisningar arbetsmiljöansvar och fördelning av arbetsmiljöuppgifter*.

Fem utbildningstillfällen av Grundläggande arbetsmiljöutbildning (GRAM) har erbjudits under 2023 då totalt 126 chefer och skyddsombud deltog. Under 2024 kommer sju tillfällen av GRAM att erbjudas.

Totalt sett visar SAM-uppföljningen 2023 ett bättre resultat än året innan, men det systematiska arbetsmiljöarbetet går att utveckla vidare. Utifrån dialog med förvaltningarna och i Cesam finns inga ytterligare behov av åtgärder i nuläget utan endast tid för arbete med och implementering av de åtgärder som redan är uppstartade eller inplanerade under 2024.

Kommunstyrelsen föreslås godkänna årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2023, samt att för kännedom anmäla ärendet till kommunfullmäktige.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunkontoret via Cesam 2023-11-24 samt 2024-01-12.

Barnets bästa

En god arbetsmiljö är en viktig förutsättning för att alla ska må bra, trivas, utvecklas och utföra ett gott arbete. Beslut om åtgärder för att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet i Lunds kommun kan således indirekt påverka barn inom framför allt förskola och skola.

Ekonomiska konsekvenser

Eventuella kostnader finansieras inom ramen för respektive nämnds budget.

Kommunkontoret

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse

Datum
2024-04-03

Sida
6 (6)
Diarienummer
KS 2023/1281

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Vesna Casitovski
Kanslichef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunkontoret, HR-avdelningen
Samtliga nämnder och styrelser